

Státní rigorózní zkouška

studijní program Německá filologie

Státní rigorózní zkouška se skládá z těchto částí:

1. Obhajoba rigorózní práce

Rigorózní práce splňuje následující požadavky:

- práce není totožná s diplomovou prací, může ale hlouběji rozpracovávat téma diplomové práce,
- rozsah práce je minimálně 90 stran,
- práce je psána v německém jazyce,
- teoretická část dokládá orientaci v odborné literatuře zabývající se danou problematikou,
- práce přináší samostatnou analýzu zkoumané problematiky,
- po formální stránce práce splňuje požadavky academic writing.

2. Zkouška z německého jazyka a literatury

Uchazeč/ka prokáže orientaci v následujících tématech z oblasti

1. *německé jazykovědy:*

- lingvistické směry a školy 20. století,
- periodizace vývoje německého jazyka a charakteristika jednotlivých období,
- normativní gramatika němčiny (morfologie, syntax),
- lexikologie (slovotvorba v němčině, německá frazeologie),
- stylistika, funkční styly,
- vývojové tendence v jednotlivých plánech současné němčiny,
- textová lingvistika,
- aspekty slovního významu, pragmatická a větná sémantika,
- variety současné němčiny,
- postavení němčiny v současném světě;

2. *teorie literatury a literatury německy mluvících zemí:*

- německy psaná literatura od nejstarších písemných památek v německém jazyce až po období romantiky v zrcadle evropských literárních, kulturních a historických metamorfóz,
- německy psaná literatura od období mezi klasikou a romantikou až po poetický realismus na pozadí evropského společensko-kulturního a historického vývoje,
- obraz německy psané literatury ve světle evropského literárně-kulturního vývoje od naturalismu až do třicátých let 20. st.,
- proměny německy psané literatury od roku 1945 až po současnost ve světle evropského literárního a kulturního vývoje,

- textově imanentní analýze a jejím uplatnění při práci s literárními texty,
- hermeneutiky a její základní postupy,
- literárněvědný strukturalismus,
- literární komparatistika,
- intertextualita a její místo v literární analýze,
- empirická literární věda: zprostředkování základních informací.

Doporučená literatura

Lingvistika:

- AMMON, U.. Die deutsche Sprache in Deutschland, Österreich und der Schweiz. Das Problem der nationalen Varietäten. Berlin / New York 1995.
- AMMON, U. Die Stellung der deutschen Sprache in der Welt. Berlin 2014.
- BRINKER, K. Linguistische Textanalyse. 4. Aufl. Berlin 1998.
- BUSSE, D. Semantik. Paderborn 2009.
- ČERNÝ, J. Dějiny lingvistiky. Olomouc 1996.
- DONALIES, E. Basiswissen Deutsche Wortbildung. Tübingen, Basel 2011.
- DUDEN (Dudenredaktion): Die Grammatik: unentbehrlich für richtiges Deutsch. Mannheim 2005.
- CHERUBIM, D. / JAKOB, K. / LINKE, A. Neuere deutsche Sprachgeschichte. Berlin, New York 2002.
- LEMNITZER, L. / ZINSMEISTER, H. Korpuslinguistik. Tübingen: Gunter Narr 2006.
- RÖMER, C. / MATZKE, B. Lexikologie des Deutschen: Eine Einführung. Tübingen 2005.
- SCHWARZ, M. / CHUR, J. Semantik: ein Arbeitsbuch. Tübingen 2007.
- SCHWARZ, M. Einführung in die kognitive Linguistik. Tübingen 2008.
- SCHWARZ-FRIESEL, M. / CONSTEN, M. Einführung in die Textlinguistik. Darmstadt 2014
- SCHMIDT, W. Geschichte der deutschen Sprache. 11. Aufl. Stuttgart 2013.
- SCHWITALLA, J. Gesprochenes Deutsch. Eine Einführung. Berlin 2010.
- STEDJE, A. Deutsche Sprache gestern und heute. Stuttgart 2007.
- ŠIMEČKOVÁ, A. / ŠEMELÍK, M. Bibliografie zum deutsch-tschechischen Sprachvergleich. Praha 2017.
- ŠTÍCHA, F. Česko-německá srovnávací gramatika. Praha: Academia 2015.

Teorie literatury a literatura německy mluvících zemí:

- ADAMCOVÁ, L. – ADAMCOVÁ, S. Grundlagen der deutschen Literatur. Wien 2015.
- AESCHBACHER, M. Vom Stummsein zur Vielsprachigkeit: vierzig Jahre Literatur aus dem deutschen Schweiz (1958*1994). Bern; Berlin; Frankfurt a. M.; New York; Paris; Wien 1998.
- ARNOLD, H. L. (Hg.) Kindlers Literatur-Lexikon. In 18 Bänden (Band 1-17 und ein Registerband). Stuttgart; Weimar 2009.
- BARNER, W. (Hg.) Geschichte der deutschen Literatur von 1945 bis zur Gegenwart. München 2006.
- HOFFMANN, F. Grundlagen, Stile, Gestalten der deutschen Literatur. Frankfurt am Main 2000.
- JESSING, B. Einführung in die Neuere deutsche Literaturwissenschaft. Stuttgart 2017.
- KILCHER, A. B. (Hg.): Lexikon der deutsch-jüdischen Literatur : jüdische Autorinnen und Autoren deutscher Sprache von der Aufklärung bis zur Gegenwart. Frankfurt am Main 2003.
- LEHNERT, G. Europäische Literatur. Köln am Rhein 2006.
- MAY, Y. (Hg.) Epochen der deutschen Literatur. Hollfeld 2018.

NEUHAUS, S. Grundriss der Literaturwissenschaft. Tübingen, Basel: UTB 2009.
SCHMITZ, H. Von der nationalen zur internationalen Literatur: transkulturelle deutschsprachige Literatur und Kultur im Zeitalter globaler Migration. Amsterdam 2009.
TOPOLESKÁ, L./VÁCLAVEK, L. Beiträge zur deutschsprachigen Literatur in Tschechien.

3. Zkouška z filozofie

Uchazeč/ka prokáže znalost filozofických témat významných pro filologii.

Německá filologie: specializace Němčina pro překlad

1. Obhajoba rigorózní práce

Rigorózní práce splňuje následující požadavky:

práce není totožná s diplomovou prací, může ale hlouběji rozpracovávat téma diplomové práce

rozsah práce je minimálně 90 stran

práce je psána v německém jazyce

teoretická část dokládá orientaci v odborné literatuře zabývající se danou problematikou

práce přináší samostatnou analýzu zkoumané problematiky

po formální stránce práce splňuje požadavky academic writing

2. Zkouška z Německého jazyka zahrnuje témata ze srovnávací lingvistiky a z oblasti teorie a praxe překladu:

Uchazeč/ka prokáže orientaci v následujících tématech z oblasti:

1. česko-německé srovnávací lingvistiky:

- normativní gramatika němčiny (morfologie, syntax, slootovorba),
- objasnění pojmů kontrastive Linguistik, Sprachkontakt, Interferenz, Transfer,
- česko-německý jazykový kontakt a jeho důsledky,
- česko-německé jazykové srovnání: fonetická rovina,
- česko-německé jazykové srovnání: morfologická rovina,
- česko-německé jazykové srovnání: syntaktická rovina,
- česko-německé jazykové srovnání: slootovorba,
- česko-německé jazykové srovnání: lexikální rovina (frazéologie, anglicizmy),
- současné variety němčiny a češtiny a jejich užití,
- česko-německé srovnání: pragmatická rovina;

2. *teorie a praxe překladu:*

- translatologie její disciplíny,
- historické milníky vývoje překladu a tlumočení,
- funkční styly (textové druhy) a specifika jejich překladu,
- literární překlad a jeho specifika,
- odborný překlad a jeho specifika,
- strukturalismus a jeho význam pro translatologii (Mathesius, Mukařovský, Jakobson),
-
- eskoslovenská translatologická škola (Jiří Levý a Anton Popovič),
- německá translatologie I. (Werner Koller a jeho teorie ekvivalence),
- německá translatologie II. (teorie skoposu, funkční překlad a tzv. translatorisches Handeln v teorii a praxi),
- kritika překladu, modely hodnocení kvality překladu,
- moderní metody v translatologii (CAT-tools, strojový překlad, elektronické zpracování dat).

Doporučená literatura

Česko-německá srovnávací lingvistika:

- BURGER, H. Phraseologie: eine Einführung am Beispiel des Deutschen. Berlin 2003.
- ČERMÁK, F. Frazeologie a idiomatika česká a obecná. Praha 2008.
- DUDEN (Dudenredaktion): Die Grammatik: unentbehrlich für richtiges Deutsch. Mannheim 2005.
- HENSCHEL, H. Phraseologie der tschechischen Sprache. Ein Handbuch. Frankfurt am Main, Berlin, Bern, Wien, Paris, New York 1993.
- RÖMER, C. / MATZKE, B. Lexikologie des Deutschen: Eine Einführung. Tübingen 2005.
- ŠIMEČKOVÁ, A. / ŠEMELÍK, M. Bibliografie zum deutsch-tschechischen Sprachvergleich. Praha 2017.
- ŠTÍCHA, F. Česko-německá srovnávací gramatika. Praha 2015.

Teorie a praxe překladu

- BAUMANN, K.-D. – KALVERKÄMPER, H. Theorie und Praxis des Dolmetschens und Übersetzens in fachlichen Kontexten. Berlin 2013.
- BEST, J. – KALINA, S. Übersetzen und Dolmetschen. Tübingen, Basel 2002.
- GROMOVÁ, E. – HRDLIČKA, M. – VILÍMEK, V. Antologie teorie odborného překladu. Ostrava 2010.
- HRALA, M. Kapitoly z dějin českého překladu. Praha 2002.
- KAUTZ, U. Handbuch Didaktik des Übersetzens und Dolmetschens. München 2002.
- KADRIĆ, M. – KAINDL, K. – COOKE, M. Translatologische Methodik. Wien 2012.
- LEVÝ, J. Umění překladu. Praha 1998.
- POPOVIČ, A. Umění překladu. Bratislava 1975.
- SNELL-HORNBY, M. a kol. Handbuch Translation. Tübingen 2006.
- STOLZE, R. Fachübersetzen - ein Lehrbuch für Theorie und Praxis. Berlin 2009.

3. **Zkouška z filozofie:**

Uchazeč/ka prokáže znalost filozofických témat významných pro filologii